

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

List do T. Regera protestujący przeciw zniesieniu ostatniej klasy niemieckiej szkoły realnej w Cieszynie w terminie przyśpieszonym o jeden rok - Cieszyn, 30.08.1924

Liczba stron oryginału

8

Liczba plików skanów

9

Liczba plików publikacji

9

Sygnatura/numer zespołu

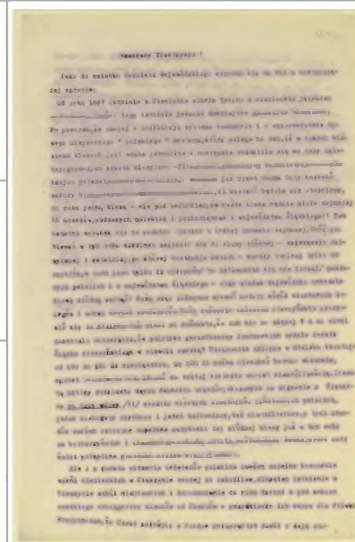
TR 033.046

Data wydania oryginału

1924

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

Digitalizacja

Szanowny Towarzyszu !

Jako do członka Wydziału Wojewódzkiego zwracam się do Was w następującej sprawie:

Od roku 1867 istniała w Cieszynie szkoła Realna z niemieckim językiem wykładowym. Oprócz tego istniało jeszcze dawniejsze gimnazjum klasyczne. Po pozorem, że chodzi o unifikację systemu nauczania i o zaprowadzenie nowego ulepszanego " polskiego " systemu, który polega na tem, iż w trzech niższych klasach jest nauka jednolita a następnie rozdziela się na trzy działy: gimnazjum czysto klasyczne - filologiczne, gimnazjum humanistyczne i gimnazjum matematyczno-przyrodnicze, - zaczęto już przed dwoma laty kasować szkoły niemieckie. Ostentacyjnie powiedziano, iż kasować będzie się stopniowo, co roku jedną klasę - ale pod warunkiem, że każda klasa będzie miała najmniej 15 uczniów, poddanych polskich i pochodzących z województwa śląskiego!! Ten ostatni warunek nie ma podobno oparcia w żadnej uchwale sejmowej. Otóż ponieważ w tym roku szkolnym zapisało się do klasy siódmej - najwyższej naj- wyższej i ostatniej, po której następuje matura - szkoły realnej tylko 22 uczniów, w czem jest tylko 12 chłopców/ bo dziewczęta się nie liczą/ poddanych polskich i z województwa śląskiego - więc władza wojewódzka nakazała klasę siódmą zwinąć! Kazała więc chłopcom zdawać maturę wśród nieznanych kolegów i wobec obcych profesorów. Kazała dwunastu chłopcom cieszyńskim przenosić się do Bielska. Coż winni ci dwunastu, że ich nie ma więcej? A co winni pozostali dziesięciu, że polityka geszefciarzy francuskich wydała resztę Śląska cieszyńskiego w niewolę czeską? Utrzymanie chłopca w Bielsku kosztuje od 100 do 230 Zł miesięcznie, za 100 Zł można mieszkać bardzo skromnie, wprost nędznie, maturę zdawać na takiej kwaterze wprost niemożliwością. Zresztą między rodzicami owych dwunastu uczniów, skazanych na wygnanie z Cieszyna są trzy wdowy /!!/ siedmiu niższych urzędników państwowych polskich, jeden niebogaty szynkarz i jeden budowniczy, też nie-miliarder, z tych powodów uważam szczerze zupełnie zamykanie tej siódmej klasy już w tym roku za barbarzyństwo i klerykalno-andecką robotę, naśladującą dawne, przez cały świat potępione praktyki prusko-bismarkowskie.

Ale i z punktu widzenia interesów polskich uważam zupełne kasowanie szkół niemieckich w Cieszynie raczej za szkodliwe, albowiem istnienie w Cieszynie szkół niemieckich i dopuszczenie do nich dzieci z pod zaboru czeskiego odciągałoby Niemców od Czechów a pożykiwało ich serca dla Polski. Przyponiam, że Czesi założyli w Pradze uniwersytet ruski i dają stu-

dentom ruskim stypendya. A głupia polityja klerykałów-endeaków naszych wypędza poddanych polskich z kraju i czyni ich z góry zaciętymi wrogami Polski i Polaków! Cieszyń upada gospodarczo. Nie masz tu ani handlu, ani przemysłu żadnego. Dotąd były przynajmniej szkoły, była młodzież. Teraz i to raz głupota ludzka rabuje. Pędzą działką do śmierdzącego Bielska, gdzie nie ma ani bibliotek, ani żadnych zbiorów muzealnych, a za to są co trzeci dzień strajki i t.p. Cieszyń ma obfite zbiory naukowe, ma biblioteki, ma zdrowe i czyste powietrze i ma wszystkie warunki, aby się utrzymać na dotychczasowym poziomie miasta szkół, wdów i emerytów.

Słyszę, że jest jeszcze możliwość odroczenia na rok tego niczem nieuzasadnionego barbarzyństwa. Przyczynicie się z całych Waszych sił, aby przynajmniej te dzieci, które szkołą realną niemiecką w Cieszyń zaczęły mogły ją też tu w Cieszyń skończyć. Zwijanie szkoły może się odbywać jedynie z dołu, lecz nigdy z góry. To jest nielogiczne i wygląda na szykanę, niegodną Polaków. Tak postępowali hakatyści niemieccy i tak broją przeciwko Polakom "bracia" Czechowie --- ale tak nie powinni grzyszyć Polacy.

Liczę na Waszą pomoc i zasylam Was serdeczne pozdrowienia

Wasz

Cieszyń, dnia 20. sierpnia 1924.

Statystyka uczniów polskiego gimnazjum państwowego w Cieszynie,
od roku 1904 do 1917.

Klasa	I	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
liczba uczniów								
1904/5	-	-	23	16	13	15	17	36
1905/6	-	-	28	21	12	13	11	17
1906/7	-	-	-	27	17	12	12	11
1907/8	-	-	-	28	25	13	12	11
1908/9	-	-	-	26	22	29	13	12
X1909/10	-	-	-	38	22	19	24	13
1910/11	-	-	-	28	25	20	18	23
1911/12	41	42	49	34	24	19	19	17
1912/13	42	42	40	39	20	24	16	19
1913/14	59	36	33	33	34	20	20	16
1914/15	45	63	27	25	35	40	20	21
1915/16	46	33	45	17	18	19	8	3
1916/17	66	44	33	35	11	14	14	8
1917/18	61	58	35	22	23	7	6	5

	<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>	<u>IV</u>	<u>V</u>	<u>VI</u>	<u>VII</u>	<u>VIII</u>
1911/12 41 <u>42</u>)	<u>42</u>	49	34	29	19	19	17	
1912/13	42	40	39	20	24	16	19	
1913/14	59	36	33	34	20	20	16	
1914/15	45	63	27	25	35	40	20	21
1915/16	46	33	45	17	18	19	8	3
1916/17	66	44	33	35	11	14	14	8
1917/18	61	58	35	22	23	7	6	5

33.46/6

na Hoicu nllu

Masa	<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>	<u>IV</u>	<u>V</u>	<u>VI</u>	<u>VII</u>	<u>VIII</u>
1904/5	—	—	23	16	13	15	17	24
1905/6	—	—	28	21	12	13	11	17
1906/7	—	—	—	27	17	12	12	11
1907/8	—	—	—	28	25	13	12	11
1908/9	—	—	—	26	22	29	13	12
1909/10	—	—	—	<u>38</u>	22	19	29	<u>13</u>
1910/11	—	—	—	<u>28</u>	25	20	18	<u>23</u>

1924

Szanowny Towarzyszu!

Jako do członka Wydziału Wojewódzkiego zwracam się do Wasz następującej sprawie:

Od roku 1867 istniała w Cieszyńsku szkoła Realna z niemieckim językiem wykładowym. Oprócz tego istniało jeszcze dawniejsze gimnazjum klasyczne. Pod pozorem, że chodzi o unifikację systemu nauczania i o zaprowadzenie nowego ulepszanego "polskiego" systemu, który polega na tem, iż w trzech niższych klasach jest nauka jednolita a następnie rozdziela się na trzy działy: gimnazjum czysto klasyczno-filologiczne, gimnazjum humanistyczne i gimnazjum matematyczno-przyrodnicze, zaczęto już przed dwoma laty kasować szkoły niemieckie. Ostatecznie powiedziano, iż kasować będzie się stopniowo, co roku jedną klasę, - ale pod warunkiem, że każda klasa będzie miała najmniej 15 uczniów, poddanych polskich i pochodzących z województwa śląskiego!! Ten ostatni warunek nie ma podobno oparcia w żadnej uchwałach sejmowej. O-tóż, ponieważ w tym roku szkolnym zapisało się do klasy siódmej - najwyższej i ostatniej, po której następuje matura--szkoły realnej tylko 22 uczniów, w czym jest tylko 12 chłopców/ bo dziewczęta się nie liczą!!!/, poddanych polskich i z województwa śląskiego, - więc władza wojewódzka nakazała klasę siódmą zwinąć! Każą więc chłopcom zdawać maturę wśród nieznanym kolegom i wobec obcych profesorów, Każą dwómastu chłopcom cieszyńskim przenosić się do Bielska. Cóż winni ci dwómastu, że ich nie ma więcej? A co winni pozostali dziesięciu, że polityka geszefciarzy francuskich wydała resztę Śląska cieszyńskiego w niewolę czeską? Utrzymanie chłopce w Bielsku kosztuje od 100 do 230 zł miesięcznie; za 100 zł można mieszkać bardzo

skromnie, wprost nędznie; maturę zdawać na takiej kwaterze wprost niemożliwością. Wzrostą niżej rodziców owych dwunastu uczniów, skazanych na wygnanie z Cieszyńska, są trzy wacwy /!!!/ siedmiu niżej urzędników państwowych polskich, jeden nielegaty ambasador i jeden budowniczy, też nie-miliarder. A tych powodów uważam jeszcze za zupełnie zamykanie tej słodkiej klasy już tym roku za barbarzyństwo i klerykalno-endeczką robotę, nasłanującą dawne, przez cały świat potępione praktyki prusko-bismarckowskie.

Albo i z punktu widzenia interesu polskiej, uważam zupełnie niebezpiecznym szkół niemieckich w Cieszyńsku raczej za szkodliwych, albo w istnienie w Cieszyńsku szkół niemieckich i dopuszczanie do nich dzieci z pod zaboru czeskiego podciągano by Niemców od Czechów a pozyskiwało ich serca dla Polski. Przypominam, że Czechy założyli w Pradze uniwersytet ruski i dają studentom ruskim stypendya. A głupia polityka klerykałów-endeków naszych wyprowadza poddanych polskich z kraju i czyni ich z góry zaciętymi wrogami Polski i Polaków! Cieszyńsk upada gospodarczo. Nie masz tu ani handlu, ani przemysłu żadnego. Dotąd były przynajmniej szkoły, były młodzi. Teraz i to nam głupota ludzka rabuje. Pędzą dzieci do śmierdzącego Bielska, gdzie nie ma, ani bibliotek, ani żadnych zbiorów muzealnych, -- a za to są co trzeci dzień strajki itp. Cieszyńsk ma obfite zbiory naukowe, ma biblioteki, ma zdrowe i czyste powietrze i ma wszystkie warunki, aby się utrzymać na dotychczasowym poziomie miasta szkół, wdów i ~~emerytów~~ emerytów.

Słyszę, że jest jeszcze możliwość odroczenia na rok tego niczem nieuzasadnionego barbarzyństwa. Przyczynicie się z całych waszych sił, aby przynajmniej te dzieci, które szkołę realną niemiecką w Cieszyńsku zaczęły, mogły ją też tu w Cieszyńsku kończyć. Zwijanie szkół może się odbywać jedynie z dołu, lecz nigdy z góry. To jest nielogiczne i wygląda na zwykłą, niegodną Polaków. Tak postępowali Rakatyńscy Niemcy i tak broją

przeciwko Polakom "bracia" Czechowie---ale tak nie powin-
ni grzeszyć Polacy.

Liczę na Waszą pomoc i zasylam Wam serdeczne po-
zdrawienia

Wasz-:

Cieszyn, dnia 30.sierpnia 1924.